

Top dressings in de kijker

Zand speelt een belangrijke rol in het ondersteunen van de veldkwaliteit. Vaak wordt het met succes ingezet om op termijn een zekere diepte van hoogwaardige wortelzone te krijgen op minderwaardig basismateriaal. Maar let op, er is geen universele goede top dressing.

TEKST: LEO STYNEN – FOTO'S: SIBELCO, PATRICK MEDEMA

Een onvoorspelbaar klimaat, economische druk en een toenemend aantal spelers vereisen perfecte speelomstandigheden zeven dagen per week, 52 weken per jaar. Het creëren van samenhang en kwaliteit is de sleutel tot een succesvolle ondergrond voor sportdoeleinden. Hiervoor zijn testen onontbeerlijk. De wortelzone is de laag onder het grasveld waarin de graswortels leven en ademen. Deze vormt het uitgangspunt voor het lange-termijn succes van elke green of pitch. In een veld dat druk belopen en bespeeld wordt, worden gaten snel

gedicht, waardoor drainage wordt afgeremd wat tot een met water doordrongen profiel leidt. Om een wortelzone voor commerciële doeleinden te creëren is een aanvulling nodig in de vorm van zand, waarvan de fysische kenmerken drainage en stabiliteit garanderen die gewoonlijk ontbreken in natuurlijke bodems. De ruimte tussen zandkorrels blijft immers constant als het wordt verdicht en laat zo drainage toe. Tenminste als je zand met de juiste korrelverdeling gebruikt. Als dusdanig is zand het fundamentele ingrediënt in wortelzone materialen voor golf. Om de kenmerken die

de speelkwaliteit beïnvloeden en het grasveld in goede conditie te houden worden top dressings gebruikt.

Eerst testen

De aanpak dat één maat geschikt is voor alle dressings is niet aan de orde als het op top dressing aankomt. Omdat zij uiteindelijk deel uitmaken van de wortelzone hebben ze logischerwijze gelijkaardige samenstelling en kenmerken nodig. Het is uit den boze dat een top dressing leverancier beweert dat zij het juiste product hebben zonder eerst uw greens te hebben getest. Er bestaat namelijk geen univer-

seel 'goede' top dressing. Een belangrijk risico is het creëren van lagen met verschillende poriegroottes in de oppervlakte van de wortelzone. Wanneer dit gebeurt zal water retentie, lucht/water balans en de worteldiepte ongunstig beïnvloed worden. Beangstigend is dat dit probleem jarenlang onzichtbaar blijft en het tegen die tijd onmogelijk is om de situatie recht te trekken door verbouwings-technieken. Wanneer een topdressing wordt aangewend (goed of slecht) zal die zo blijven in het profiel en het zal niet doorspoelen zoals een chemisch product of meststof. Een slechte top dressing speelt dus jarenlang parten. Dus kies een topdressing zorgvuldig.

Heet onder de voeten

Wees op uw hoede als u goedkope materialen worden aangeboden. Deze zijn dikwijls fijner, verschillend van vorm, kleur kalkgehalte en zijn meer interpacking dan de zanden die aangewend worden voor sportvelden. Goedkope top dressings bestaan dikwijls uit zanden met een wijde range korrelgroottes zelfs met weinig kleine korrels. Wanneer ze samengedrukt worden, hebben ze een kleinere afstand tussen de poriën dan uniforme zanden, en zijn daarom minderwaardig.

Nog een belangrijk punt is dat elke top dressing warmte-behandeld zou moeten zijn. Als het te nat of te klam is, kan het dichtslibben of op de oppervlakte blijven liggen zodat een gelijkmatige aanwending onmogelijk is. En wanneer de top dressing vochtig is, betaal je voor water!

Organisch materiaal

In elk mooi golfterrein waar aardwormen, natuurlijke opruimers van plantenresten, gecontroleerd worden, zal het organisch materiaal aan het oppervlak zich opstapelen. Een opeenhoping kan niet vermeden worden zonder actieve verwijdering van plantenresten door kerving en verticuteren samen met top dressing om organisch materiaal aan de oppervlakte te verdunnen. Top dressing zou je moeten toepassen telkens wanneer het oppervlak verstoord is, in het bijzonder na kerving / verticuteren.

Hoeveelheden

Bij voorkeur licht en regelmatig toepas-

sen gedurende het bloeiseizoen met jaarlijkse hoeveelheden tussen 2 en 8 kg/m². Voor onderhoud kan je tot 6 kg/m² gebruiken, hogere jaarhoeveelheden worden gebruikt op kleigebaseerde greens om de opbouw van een wortelzone aan het oppervlak te bevorderen. Enkele toepassingen van rond 3 kg/m² of meer zijn moeilijk om te integreren met de wortelzone en de kwaliteit van het golfterrein kan erop achteruit gaan als top dressings overdreven worden aangewend.

Testprocedure

Een testprocedure die zandleverancier Sibelco toepast begint met een bezoek aan de golfclub. Zij nemen stalen van drie greens (goed, slecht en matig) en van verschillende delen van een wintersport pitch. Dit gebeurt met een boormonstertrekker die een plug van de top 100 mm van het profiel neemt. Ook wordt onder andere de diepte van de wortelzone en grasviltlaag, aanwezige lagen en het soort bodem of doorlatend materiaal onder de wortelzone bekeken. Er worden testen uitgevoerd om de korrelverdeling, pH en organisch materiaal te bepalen. De resultaten worden ingebracht in een speciaal computerprogramma. Hier komt een analyse uit met die onder andere de volgende elementen bevat: korrelgrootteverdeling, D-waarden

Een geschikte top dressing

...helpt een glad, zuiver loopoppervlak te behouden wat op zijn beurt het maaien verbetert;
...zal in combinatie met loswerken en verticuteren overmatig gazonvilt vermijden;
...maakt het mogelijk om het gehalte aan organisch materiaal te controleren, waterinfiltratie en ventilatie;
...is essentieel in het behouden of uitbreiden van de wortelzonediepte;
...verbetert ontkieming op overbezaaide oppervlakken;
...verbetert of ondersteunt geschikte bodemtextuur.

om de D90/ D10-index te berekenen voor geschikte gravels en effectieve korrelgrootte. Hiermee kunnen ze de kritische spanning, opwaartse zuiging en compatibiliteit van de poriegrootte met andere materialen voorspellen. Met deze informatie kan het bedrijf een top dressing kiezen die een goede wortelzone garandeert of een slechte kan verbeteren. 🌱

Leo Stynen werkt bij Sibelco Sports & Leisure, leverancier van top dressings, telefoon +32 (0) 14 837 231, www.sibelcosportsandleisure.be
Samenvatting van Peter Jefford, spreker op de NGA in Arnhem 30 maart 2005.

Niet alleen het gras maar ook de bovenste centimeters van de wortelzone bepalen de speelkwaliteit van het oppervlak. Een juiste top dressing is belangrijk. Met een test kan een specialistisch bedrijf de goede top dressing kiezen die een goede wortelzone garandeert of een slechte kan verbeteren.